

Zestawienie opinii przedstawicieli organizacji pozarządowych na temat ekspertyz: *Koncepcja stałej współpracy między administracją rządową a trzecim sektorem w Polsce w zakresie informowania społeczeństwa o polskim Przewodnictwie w Radzie Unii Europejskiej*¹ oraz *Aktywność polskich organizacji pozarządowych na szczeblu europejskim*² i konferencji: *Trzeci sektor w kontekście wyzwań związanych z członkostwem Polski w Unii Europejskiej*, 16 grudnia 2009, Warszawa

Podczas konferencji *Trzeci sektor w kontekście wyzwań związanych z członkostwem Polski w Unii Europejskiej* zaprezentowano ekspertyzy przygotowane przez Instytut Spraw Publicznych i demosEUROPA-Centrum Strategii Europejskiej, a także poruszono zagadnienie współpracy administracji i trzeciego sektora podczas Polskiej Prezydencji w Radzie UE w 2011 r.

Oczekiwany celem spotkania było nawiązanie dialogu pomiędzy administracją państwową i trzecim sektorem. Jednakże, w opinii wielu przedstawicieli środowiska pozarządowego, zabrakło miejsca na rzetelną dyskusję dotyczącą zarówno tych ekspertyz, jak i kształtu planowanej współpracy. Dążąc do kontynuowania wymiany opinii pomiędzy rządem a trzecim sektorem oraz umacniania kooperacji obu stron pośród wybranych osób z organizacji pozarządowych, które wzięły udział w konferencji, zebraliśmy opinie na powyższe tematy. Poniżej przedstawiamy zestawienie przygotowane na bazie opinii nadesłanych przez przedstawicieli kilku organizacji, wypowiadających się w imieniu tych organizacji lub własnym: Centrum Stosunków Międzynarodowych, Grupy Zagranica, Kampanii Przeciw Homofobii, Instytutu Kościuszki, Fundacji Heinricha Boella, Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego i agencji reklamowej DDB oraz opinii ISP i demosEuropa. Zestawienie te nie może być traktowane jako w pełni reprezentatywne dla ocen uczestników konferencji ani, tym bardziej, całego trzeciego sektora, ale stanowi - naszym zdaniem - istotny głos w dyskusji na temat przyszłości współpracy administracji rządowej z organizacjami pozarządowymi w kontekście zbliżającej się polskiej Prezydencji w Radzie UE. Kolejne punkty zestawienia odpowiadają pytaniom, które zadano respondentom. Wszyscy, niezależnie od przekazanych komentarzy, podkreślali duże znaczenie faktu, że ekspertyzy

¹ A. Łada we współpracy z J. Kucharczykiem, M. Dudkiewicz, G. Makowskim, M. Fałkowską - Warszawą, *Opracowanie koncepcji stałej współpracy pomiędzy administracją rządową a trzecim sektorem w Polsce w zakresie informowania społeczeństwa o polskim Przewodnictwie w Radzie UE*, Ekspertyza przygotowana na zlecenie UKIE, Warszawa 2009 http://www2.ukie.gov.pl/ngo/Ekspertyza_ISP_ostateczna.pdf

² P.Świeboda, P.Zerka, *Aktywność polskich organizacji pozarządowych na szczeblu europejskim*, Ekspertyza przygotowana na zlecenie UKIE, Warszawa 2009, <http://www2.ukie.gov.pl/ngo/ekspertyza.pdf>

zostały napisane i wyrażali nadzieję, że temat współpracy administracji i trzeciego sektora podczas przygotowań i sprawowania Przewodnictwa Polski w Radzie UE będzie przez obie strony rozwijany i realizowany w praktyce.

Oczekiwania uczestników konferencji 16 grudnia wobec jej przebiegu i strony merytorycznej. Ocena konferencji.

Przedstawiciele trzeciego sektora oczekiwali, że **konferencja umożliwi im nawiązanie dialogu zarówno ze stroną rządową jak i innymi przedstawicielami organizacji pozarządowych.** Wychodzono z założenia, że podczas konferencji pozostawione zostanie więcej miejsca na dyskusję. Dyskusja ta dotyczyć powinna nie tylko ekspertyz, ale również Priorytetów polskiej Prezydencji, planów rządu i trzeciego sektora na najbliższy okres, oraz możliwych obszarów współpracy między administracją a trzecim sektorem.

W zgodnej opinii przedstawiciele trzeciego sektora, **podczas konferencji zabrakło jednak możliwości podjęcia dyskusji z panelistami i innymi uczestnikami konferencji.** Uczestnicy nie zostali w sposób wystarczający poinformowani o celach oraz dostępności ekspertyz, zaprezentowanych na konferencji³, przez co ich wiedza na temat treści analiz ograniczała się do wniosków, zaprezentowanych przez ich autorów podczas krótkich wystąpień. Nie pomogło to w konstruktywnym prowadzeniu dyskusji na temat zaproponowanych przez ISP i DemosEuropa rekomendacji. Po wystąpieniach panelistów zabrakło też czasu na głosy z sali. Ograniczenie się, z powodów czasowych, do krótkich, powierzchownych komentarzy uczestników nie wzbogaciło merytorycznie dyskusji. Nie zapewniono też optymalnych warunków dla nawiązania kontaktu pomiędzy uczestnikami wydarzenia. Aby wesprzeć „sieciowanie” (ang. *networking*) należało rozdać listę uczestników, gdyż wówczas wiadomo byłoby, kim są pozostali uczestnicy i podczas przerw kawowych mogłoby dojść do sprawniejszego nawiązania kontaktów i wymiany opinii między nimi.

Tematy poruszane podczas konferencji uznano za nazbyt „rozstrzelone”, co w sposób nieunikniony musiało prowadzić do tego, że każdy z nich potraktowany został powierzchownie. Jednocześnie, skrytykowano pominięcie kwestii kluczowych, takich jak szczegółowy program współpracy trzeci sektor - administracja na najbliższy okres.

³ Ich zamieszczenie na stronie internetowej konferencji nie zostało wystarczająco podkreślone. W zaproszeniu nie zasugerowano, że ekspertyzy są dostępne online i warto się z nimi wcześniej zapoznać.

Poza tym, niektórzy uczestnicy byli zawiedzeni tym, że - wbrew ich oczekiwaniom - nie uzyskali odpowiedzi na pytanie, co konkretnie Traktat Lizboński zmienia w instytucji Prezydencji.

Kwestie szczególnie istotne w ekspertyzie ISP

Szczególnie istotne elementy ekspertyzy ISP, w opinii przedstawicieli trzeciego sektora, dotyczą: udziału organizacji pozarządowych w przygotowaniu Prezydencji, komunikacji pomiędzy nimi i administracją oraz ich udziału w kampanii informacyjnej.

W szczególności respondenci poparli konieczność:

- ⇒ **dopuszczenia organizacji pozarządowych do kształtowania priorytetów** Prezydencji oraz ich udziału w procesach konsultacyjnych związanych z tym wydarzeniem
- ⇒ dostrzegania **potencjału eksperckiego** po stronie trzeciego sektora
- ⇒ zagwarantowania **wsparcia finansowego** dla organizacji, aby były one w stanie poświęcić się pracy związanej z Prezydencją
- ⇒ **poszanowania autonomii podmiotów trzeciego sektora**, tak aby były one partnerem a nie podwykonawcą rządu, co, jak wskazuje ekspertyza, pomogłoby w budowaniu poczucia współwłasności i współodpowiedzialności za Prezydencję
- ⇒ utworzenie **wspólnej platformy internetowej** służącej wymianie informacji między trzecim sektorem a administracją, a także postulat wykorzystania nowoczesnych środków komunikacji podczas kampanii informacyjnej. Powinna ona powstać w jak najbliższym terminie oraz wykorzystać już istniejące i sprawdzone mechanizmy (np. portalu ngo.pl).
- ⇒ **podjęcie wspólnych, skoordynowanych działań przez trzeci sektor**, co miałyby służyć usprawnieniu współpracy z administracją. Podkreślano, że należy je zainicjować jak najszybciej.

Wnioski, rekomendacje i oceny, o które można by wzbogacić ekspertyzę ISP

Propozycje dotyczące wzbogacenia ekspertyzy ISP dotyczą: szczegółowych aspektów kampanii informacyjnej; ogólnego zakresu działań organizacji pozarządowych podczas Prezydencji; a także ich postępowania w okresie poprzedzającym Prezydencję.

Przedstawiciele organizacji pozarządowych w odniesieniu do kampanii informacyjnej rekomendują:

- ⇒ położenie nacisku na to, aby organizacje przekazywały założenia polskiej Prezydencji tym grupom lub osobom, na rzecz których działają (np. niepełnosprawni; geje i lesbijki), ukazując **znaczenie konkretnych priorytetów** dla tych grup lub osób
- ⇒ **promowanie** podczas Prezydencji **zasad równości i przeciwdziałania dyskryminacji**, w UE traktowane priorytetowo, a przez polski rząd często marginalizowane
- ⇒ nawiązanie przez administrację kontaktu z tymi organizacjami pozarządowymi, które zajmują się edukacją i współpracują ze szkołami, albowiem Prezydencja stwarza doskonałą **szansę na przybliżenie UE młodym ludziom**

W odniesieniu do **ogólnego zakresu działań trzeciego sektora** podczas Przewodnictwa jego przedstawiciele zwracają uwagę, że:

- ⇒ działanie trzeciego sektora **nie powinno ograniczać się do informowania** społeczeństwa o celach i programie Prezydencji
- ⇒ **organizacje mogą wykorzystać tę okazję** do: lobbowania na rzecz zmian legislacyjnych (w kraju i na poziomie europejskim), promowania dobrych praktyk, zwracania uwagi obywateli krajów UE na kwestie marginalizowane, oraz motywowania decydentów do wzmożenia działań w konkretnych kwestiach
- ⇒ **organizacje powinny przyjąć postawę proaktywną**, na przykład na własną rękę inicjować działania merytorycznie zbieżne z polską Prezydencją, i same szukać źródeł na ich sfinansowanie.

Kwestie szczególnie istotne w ekspertyzie demosEuropa-Centrum Strategii Europejskiej

Szczególnie istotne kwestie poruszone w ekspertyzie demosEUROPA dotyczą, w opinii przedstawicieli trzeciego sektora: międzynarodowej aktywności polskich organizacji pozarządowych, współpracy administracji z trzecim sektorem podczas polskiej Prezydencji, oraz rekomendacji na rzecz rozwoju trzeciego sektora w Polsce.

Respondenci podkreślali zwłaszcza:

- ⇒ docenienie **roli i wagi współpracy międzynarodowej pomiędzy organizacjami pozarządowymi** oraz zachęcanie do rozwoju takiej współpracy polskiego trzeciego sektora
- ⇒ jasne określenie **oczekiwań organizacji wobec administracji**, szczególnie postulat jak najszybszego ustalenia formy współpracy obu stron, a także włączenia trzeciego sektora we wczesny etap prac merytorycznych dotyczących Prezydencji.
- ⇒ konieczność **otwartości współpracy dla wszystkich zainteresowanych podmiotów**
- ⇒ celowość utworzenia przy Pełnomocniku ds. Prezydencji **osobnej komórki odpowiedzialnej za dialog z trzecim sektorem** oraz podobnych komórek w każdym resorcie
- ⇒ uznanie **Partnerstwa Wschodniego i wolontariatu** jako obszarów, w których współpraca organizacji z administracją powinna być szczególnie silna
- ⇒ postulat **wprowadzenia przez administrację zachęt na rzecz współpracy biznesu z trzecim sektorem** (np. poprzez odpisywanie 1% od podatku CIT albo wspomaganie społecznej odpowiedzialności biznesu), co miałyby przynieść pozytywne efekty w dłuższym okresie

Wnioski, rekomendacje i oceny, o które można by wzbogacić ekspertyzę demosEuropa

Propozycje pogłębienia ekspertyzy demosEUROPA dotyczą: podkreślenia kompetencji organizacji pozarządowych; zaangażowania podmiotów spoza Warszawy; oraz kierunków międzynarodowej aktywności polskich organizacji w kontekście Prezydencji.

Przedstawiciele trzeciego sektora rekomendują zwłaszcza:

- ⇒ wyraźnie **podkreślanie roli trzeciego sektora w tworzeniu polityk UE, i ich potencjał ekspercki**. Organizacje są w stanie nie tylko informować o rządowych priorytetach Prezydencji, lecz także prowadzić samodzielne działania polityczne i eksperckie.
- ⇒ **włączenie w dyskusję między administracją a trzecim sektorem oraz między samymi organizacjami organizacji spoza Warszawy**, reprezentujących różne punkty widzenia. Przede wszystkim, niezbędna jest jak najszybsza aktywizacja

organizacji z miast, które będą gospodarzami szczytów tak, aby przenieść debatę z Warszawy także do innych miejsc i pomóc w rozwoju lokalnych inicjatyw pozarządowych.

- ⇒ zaangażowanie się organizacji podczas przygotowań do Przewodnictwa w **międzynarodowe konsultacje z udziałem podmiotów pochodzących z krajów „trójki”** (Polska, Dania, Cypr) oraz z kraju poprzedzającego i następującego po tej trójce (Węgry, Irlandia).

Respondenci zwracali także uwagę, że w Polsce istnieje jeszcze wiele innych organizacji, które warto by objąć analizą, aby pokazać szerzej możliwości aktywności polskiego trzeciego sektora na arenie europejskiej.

Oczekiwania wobec rządu w najbliższych miesiącach (pierwszy kwartał 2010)

Przedstawiciele trzeciego sektora oczekują od administracji:

- ⇒ jak najszybszego podania priorytetów Prezydencji do publicznej wiadomości;
- ⇒ zorganizowania -w pierwszej połowie 2010 r.- konferencji, w celu ustalenia „punktów stycznych” pomiędzy administracją i trzecim sektorem oraz zaplanowania ich współpracy;
- ⇒ rozpoczęcia rozmów między administracją a trzecim sektorem na temat współpracy w zakresie konkretnych priorytetów. Organizacje muszą mieć jasność, na jakie wsparcie mogą liczyć, jakiego rodzaju zaangażowania się od nich oczekuje i czy przewidywane jest przyjęcie zmian legislacyjnych w konkretnych obszarach.

Opracowanie:

dr Agnieszka Łada
Instytut Spraw Publicznych

Paweł Zerka
demosEUROPA-Centrum Strategii Europejskiej